

Auran kunta

Talousarvion täytäntöönpano-ohje

vuodelle 2023

Kunnanhallitus
16.1.2023

AURAN KUNNAN VUODEN 2023 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖPANO-OHJEET

Sisällysluettelo

TALOUDEN JA TOIMINNAN PERIAATTEET	1
ASIOIDEN VALMISTELU PÄÄTÖKSENTEKOON	2
TALOUSARVION NOUDATTAMINEN	3
HENKILÖSTÖ, VIRAT JA TOIMET	3
HANKINNAT JA INVESTOINNIT	5
TALOUSARVION TOTEUTUMISEN SEURANTA JA ARVIOINTI	6

TALOUDEN JA TOIMINNAN PERIAATTEET

Kunnan palvelutoiminta on järjestettävä talousarviossa myönnettyjen määrärahojen ja niihin perustuvien käyttösuunnitelmien sekä näiden ohjeiden perusteella. Keskeisin tavoite on laadukkaiden palveluiden tuottaminen niin, että talouden tasapaino säilyy. Kunnan tulojen tulee kattaa käyttömenot, poistot ja investoinnit.

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja talouden hoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Auran kuntastrategian mukaan tavoitteena on vakaa kuntatalous. Investoinnit tehdään harkiten ja ympäristö huomioiden. Palvelutuo-
tannon perustana on osaava ja motivoitunut henkilöstö. Kokeilut ovat osa oppivaa organi-
saatiota.

Talousarvio vuodelle 2023 näyttää poistojen jälkeen ylijäämää 898 305 euroa. Investointeja tehdään 1 473 000 eurolla. Uutta lainaa otetaan investointien rahoittamiseksi. Talousarvio on laadittu hyvinkin runsaalla kädellä: teknisen lautakunnan käyttömenot kasvavat 18,6 %, sivistyslautakunnan 11,1 % ja kunnanhallituksen 6,1 %. Tämän vuoksi käyttötalouden ylityksiä ei voida tehdä, vaan toimintaa tulee sopeuttaa annettuihin määrärahoihin. Valtuusto hyväksyi talousarvion yhteydessä uuden käytännön talousarviomuutosten tekemiseen. Määrärahojen sitovuustaso on seuraavanlainen:

1. kustannuspaikka: esihenkilö voi tehdä vastuualueensa kustannuspaikkojen välillä määrärahasiirtoja
2. vastuuyksikkö 2: toimialajohtaja voi tehdä vastuuyksikkö no 2 välisiä muutoksia
3. vastuuyksikkö 1: toimielin (lautakunta ja kunnanhallitus) voi tehdä vastuuyksikkö no 1 välisiä muutoksia tehtävän sisällä
4. tehtävä: valtuusto päättää muutoksista.

Määrärahamuutoksista tehdään aina kirjalliset päätökset ja valtuustoa alemmat päätökset annetaan tiedoksi kunnanhallitukselle. *Investointiosan* määrärahojen ja tuloarvioiden osalta *sitovuustaso* on kunnanvaltuustoon nähden vuoden 2023 talousarviossa hankeryhmittäinen.

Lautakunnat käsittelevät talousarvion käyttösuunnitelmansa helmikuun loppuun mennessä. Käyttösuunnitelmassa lautakuntien tulee

- sopeuttaa toimintansa myönnettyihin määrärahoihin,
- suunnitella toimintansa varainhoitovuoden aikana niin, että määrärahat riittävät koko vuoden tarpeisiin ja että asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa,
- pidättäytyä toiminnan laajentamisesta tai uusien tehtävien ottamisesta, ellei siihen ole talousarviossa myönnetty varoja,
- ottaa huomioon talouden tasapainottamisesta aiheutuvat talousarvion muutostarpeet.

Palvelutoiminta sopeutetaan valtuuston myöntämien määrärahojen sallimiin rajoihin. Suunnitelmavuosien toiminnan tulee olla harkittua ja tarkkaa koko kauden ajan, eikä ylimääräisiä varastoja hankita.

ASIOIDEN VALMISTELU PÄÄTÖKSENTEKOON

Viranhaltijat valmistelevat päätöksentekoon tuotavat asiat siten, että asiat annetaan viimeistään kokousta edeltävän viikon tiistaina johtoryhmän kokouksessa tiedoksi. Merkittävien kokoisissa asioissa keskustelua käydään kunnanjohtajan kanssa jo aiemmin. Esittelytekstiin kirjataan riittävät ja oleelliset tiedot päätöksentekoa varten. Henkilöiden palkkausta koskevissa asioissa esittelytekstiin laitetaan aina hinnoittelutunnukset ja tehtävän sijoittuminen kunnan TVA-järjestelmässä. Mikäli kyseessä on uusi tehtävä tai tehtäväkuva on muuttunut,

pykälään liitetään uusi tehtäväkuvaus. Kaikkien käsiteltävien asioiden liitteet liitetään PDF-muodossa.

Toimielimen esityslistat lähetetään virka-aikana hallintosäännön mukaisesti neljä päivää ennen kokousta. Pöytäkirja tehdään aina kokousta seuraavana päivänä ja lähetetään puheenjohtajalle ja pöytäkirjantarkastajille. Pöytäkirjan tarkastus suoritetaan kaksi päivää kokouksen jälkeen ja julkaistaan kolmen päivän päästä kokouksesta.

TALOUSARVION NOUDATTAMINEN

Talousarvio on toimintaa ohjaava ja sitova asiakirja, jota noudatetaan valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden ja määrärahojen suhteen. Määrärahat saavat alittua, mutta eivät ylitä. Mikäli talousarviovuoden aikana havaitaan, että jollekin kustannuspaikalle myönnetty määräraha ei riitä, tulee toimialojen ensisijaisesti hakea korvaava rahasumma muista toimialansa kustannuspaikoista tai tulojen lisäyksistä.

Hankinnoissa ja muissa harkinnanvaraisissa menoerissä on tärkeää noudattaa pidättyväistä linjaa vuoden alusta alkaen. Hankinnat toteutetaan kokonaistaloudellisesti edullisin vaihtoehto valiten. Esimerkiksi vanhan koneen toistuva korjaaminen voi tulla huomattavan paljon kalliimmaksi kuin uuden koneen hankkiminen. Tämän vuoksi esihenkilöiltä vaaditaan huolellista kustannus- ja vaikutuslaskentaa. Myös kunnan työntekijöiden työaika maksaa. Mikäli toimielimet valmistelevat valtuustolle määrärahamuutosanomuksia, tulee asian käsittelystä ilmetä selkeästi eri toteutusvaihtoehtojen kustannukset ja muut vaikutukset. Lisäksi tulee osoittaa, mistä talousarvion ylittävä kustannus katetaan.

HENKILÖSTÖ, VIRAT JA TOIMET

Talousarvio turvaa koko henkilöstön palkat. Vuosilomat pidetään vuoden aikana siten, että kalenterivuoden lopussa saa olla maksimissaan kymmenen lomapäivää jäljellä kyseisen vuoden lomaa. Uusien säästövapaiden myöntäminen ei ole suositeltavaa, mutta mikäli se on pakottavasta syystä kuitenkin tarpeen, tulee esihenkilön ja työntekijän keskenään kirjallisesti

sopia milloin ja miten uusi myönnettävä säästövapaa käytetään. Uusien säästövapaiden osalta voi sopia niiden käytöstä viimeistään vuoden 2023 huhtikuun loppuun mennessä.

Työ- ja virkaehtosopimuksen mukaan työntekijä voi myös anoa lomarahansa muutettavaksi vapaiksi. Esihenkilön tulee harkita ja käyttää tasapuolista päätösvaltaa lomarahavapaiden myöntämisessä yksikön työtilanne ja henkilöstöresurssi huomioiden. Esihenkilö voi myöntää harkinnanvaraisia virka- tai työvapaita maksimissaan yhden kerran vuoden jaksoksi. Perusteena tulee olla vapaata anovan henkilön osaamisen kehittäminen omassa tehtävässään Aurran kunnalla.

Itsenäisessä asemassa olevat esihenkilöt hoitavat työnsä annetun työajan puitteissa, eikä korvattavaa lisä- tai ylityötä synny kuin kirjallisen etukäteen annetun määräyksen perusteella. Ajankäyttöön kiinnitetään huomiota siten, että seminaareihin, koulutuksiin ja seudullisiin ja maakunnallisiin palavereihin voi osallistua sillä edellytyksellä, että omat keskeiset virkatehtävät tulevat hoidetuiksi kohtuullisen työajan puitteissa. Työntekijät voivat tehdä yli- ja lisätyötä vain kirjallisen määräyksen perusteella. Työnantajan kanssa sovitaan, miten em. työ korvataan (aika vai raha).

Matkalaskuissa noudatetaan aiempaa linjausta. Yli 100 kilometrin päähän suuntautuvat työmatkat tulee suorittaa julkisella kulkuneuvolla aina kun se on mahdollista ja ne korvataan vain halvimman julkisen kulkuneuvon mukaan. Esihenkilön kanssa sovitaan etukäteen mitä julkista kulkuneuvoa käytetään. Vain perustellusta syystä etukäteen anotut pidemmät työmatkat voidaan korvata oman auton käytön mukaan. Oman auton käyttöä rajoitetaan vain välttämättömiin työmatkoihin. Jos asian, koulutuksen tai seminaarin voi hoitaa puhelimitse tai verkon kautta, oman auton käyttöä ei korvata.

Koulutusmäärärahojen käytössä suositaan ilmaisia koulutuksia sekä verkon kautta suoritettavia koulutuksia. Mikäli tarvittava koulutus järjestetään webinaarina tai striimataan, hankitaan koulutus verkon kautta ympäristöä ja muita resursseja säästäen. Esihenkilön tulee tarkkailla, että käytetyt koulutuspäivät jakautuvat tarpeen mukaan koko henkilöstölle, sillä koulutusmäärärahat ovat rajalliset. Sijaisten käyttö on rajattu vain aivan välttämättömiin

tehtäviin. Lyhytaikaisia sijaisia voidaan ottaa vain hoito- ja opetustehtäviin akuuteissa tilanteissa, joissa resurssia ei voida osoittaa toisesta tehtävästä tai työyksiköstä.

Työntekijöitä voidaan siirtää kunnan eri tehtäviin alle kahdeksaksi viikoksi kerrallaan, mikäli toinen tehtävä vastaa työntekijän koulutusta, osaamista ja työkokemusta. Kaikki yli kahden viikon vakanssien täyttölupapäätökset tehdään kunnanhallituksessa, johon toimialajohtajat valmistelevat esityksen toiminnan hoitamisen eri vaihtoehtoista, sisältäen arvion eri vaihtoehtojen kustannusvaikutuksista. Esitykset tulee tehdä ennen toimenpiteitä.

Kunnanjohtaja ja hallintojohtaja voivat perustellusta syystä myöntää palkkausluvan kuukauden mittaisiin määräaikaisiin palvelussuhteisiin. Kaikkiin kunnanhallituksen myöntämiin täyttölupiin liittyvät työsopimukset ja virkamääräykset hyväksytetään ennen allekirjoitusta hallintojohtajalla. Esihenkilöiden tulee selvittää ennen uuden henkilön palkkaamista, onko kunnan jossain yksikössä lomautettu tai lomautusuhan alaisia henkilöitä. Työsopimuslain mukaan työtä tulee tarjota ensisijaisesti oman organisaation em. tilanteessa oleville henkilöille. Yhteistyötä ja yhteisten virkojen ja toimien perustamista yhteistyössä lähikuntien kanssa jatketaan niissä tehtävissä, joissa se on tarkoituksenmukaista ja järkevää. Toimintaa tulee arvioida jatkuvalla menetelmällä työyksiköissä ja uusia toimintatapoja tulee etsiä määrätietoisesti.

HANKINNAT JA INVESTOINNIT

Toimialat pitävät varastoistaan ja kalustostaan luetteloja. Kiertäviltä kaupustelijoilta ja puhe-
linmyyjiltä ei tehdä hankintoja. Hankinnat tehdään kilpailutetuilta toimittajilta keskitetysti aina kun se on mahdollista. Niissä hankinnoissa, joissa kunta on liittynyt KL-Kuntahankintojen sopimukseen, ei käytetä muita hankintakanavia. Sama koskee Turun seudun hankintarenkaan kautta hankittavia tavaroita ja palveluita, mikäli kunta on sitoutunut hankintaan. Eri tuotteiden hankinnat kilpailutetaan alkuvuoden aikana, mikäli niitä ei ole kilpailutettu eikä kunta kuulu niiden osalta mihinkään hankintarenkaaseen. Hankinnoissa toimivalta on hallintosäännön mukaan kunnanjohtajalla ja toimialajohtajilla.

Talousarvion määrittelemissä puitteissa hankintavaltuudet vuonna 2023 toteutettavissa hankinnoissa ovat:

- Työntekijä (esihenkilön delegointipäätöksellä): 2 000 euroa
- Yksikön esihenkilö: alle 12 000 euroa
- Kunnanjohtaja ja toimialajohtajat (hallintojohtaja, sosiaalijohtaja, sivistysjohtaja, tekninen johtaja): hankinnat alle 35 000 euroa
- Lautakunta: yli 35 000 – 210 000 euroa
- Kunnanhallitus: yli 35 000 euroa

Koulukirjatilaukset muodostavat poikkeuksen. Rehtorilla on oikeus hankkia koulukirjat kilpailutetulta taholta talousarvion puitteissa.

Kaikki yli 10 000 euron hankinnat tulee kilpailuttaa. Mikäli hankintaa ei erityisestä syytä kilpailuteta, hinta selvitetään vähintään kolmelta eri toimittajalta (ellei kyseessä ole in-house hankinta). Hankintojen delegoinnista tulee tehdä viranhaltijapäätökset. Tällöin hankintaan oikeutettu vastaa hankkimistaan tuotteista ja niiden välttämättömyydestä yhdessä esihenkilön kanssa.

Investoinnit toteutetaan sitovuustasoltaan siten kuin talousarviossa vuodelle 2023 on määriteltä. Investoinnit tulee suunnitella huolella ennen toteutusta sekä kilpailuttaa asianmukaisella tavalla heti alkuvuodesta, jotta investoinnit ehditään toteuttaa mahdollisista valituksista huolimatta. Kustannussäästöt investointien toteutuksessa ovat suotavia.

TALOUSARVION TOTEUTUMISEN SEURANTA JA ARVIOINTI

Talousarvion toteutumisen seuranta on osa jokapäiväistä työtä. Toimialajohtajat raportoivat talouden ja toiminnan tavoitteiden toteutumisesta toimialansa lautakunnalle jokaisessa kokouksessa vakiopykälässä. Lautakunnille toimitettavat talousraportit ovat vähintään toimielimen pitkä tuloslaskelma ja vastuuyksikkö 2 tason lyhyet tuloslaskemat. Kunnanhallitus seuraa koko kunnan talouden toteumaa kuukausittain kokouksissaan. Kunnanhallitukselle toimitettavat raportit ovat koko kunnan pitkä tuloslaskelma ja toimielimittäinen lyhyt laskelma.

Koko kunnan kattava osavuosisraportti (kaikilta toimialoilta) tehdään ajalta 1.1. - 30.6.2023. Osavuosisraportti sisältää kaikkien talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteumat kesäkuun loppuun asti sekä lyhyen selvityksen toiminnan toteutumisesta samalta ajalta. Tiedot toimitetaan keskushallintoon 5.8.2023 mennessä word-tiedostona. Raporttia käsitellään kunnanhallituksessa elokuun toisessa kokouksessa ja se viedään syksyn ensimmäiseen valtuustoon.

Kunnanhallitus seuraa talouden toteutumista kokouksissaan kuukausittain virallisten toteumien valmistumisen myötä. Talouden seuranta ulotetaan toimialoille ja mikäli poikkeuksellista toteumaa havaitaan, toimialoilta vaaditaan välittömiä selvityksiä poikkeuksista. Lisätietoja talousarvion täytäntöönpanosta saa keskushallinnosta, kunnanjohtajalta ja hallintojohtajalta. Yksityiskohtaisempia ohjeita tileistä, kirjauksista ja esimerkiksi ALV-koodeista saa pääkirjanpitäjältä.

Toimialajohtajat huolehtivat siitä, että talousarvio, käyttösuunnitelmat ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeet toimitetaan määrärahojen käytöstä vastuussa olevien viranhaltijoiden ja työntekijöiden tiedoksi ja noudatettavaksi.

Liitteet:

kustannuspaikkarakenne